

Til frivillige i Dansk Flygtningehjælp

Kommunale kan- og skal-opgaver i forhold til flygtninge og deres familie

INDLEDNING

En del frivillige oplever at være i tvivl om kommunens forpligtelser i forhold til flygtninge og deres familie. Hvilke opgaver **skal** kommunen udføre, og hvilke opgaver **kan** kommunen udføre? Tvivlen omkring kommunens forpligtelser kan også hænge sammen med usikkerhed om, hvornår en frivillig udfører opgaver, som burde varetages af kommunen. Andre gange kan tvivlen mere handle om, hvilke rettigheder en flygtning kan påberåbe sig over for en kommune.

Denne oversigt kan forhåbentlig hjælpe til lidt afklaring. Men husk altid, at vi har de **frivillige rådgivninger**, hvor både frivillige og flygtninge kan søge råd og vejledning.

Der kan ikke laves en udtømmende oversigt over samtlige kommunale opgaver. Denne oversigt beskriver primært kommunale opgaver omkring modtagelse af nye flygtninge og opgaverne i integrationsperioden under integrationsloven, men oversigten beskriver ikke samtlige mulige opgaver.

Både **kan- og skal-opgaver** kan varetages på forskellige måder i kommunerne, da de lovbundne skal-opgaver ofte er forbundet med individuelle, konkrete skøn, og kan-opgaverne er mangfoldige. Der er derfor sjældent en facitliste, man kan slå op i for at afgøre, om en kommune har gjort, hvad den skal eller kan.

1. KOMMUNALE OPGAVER I INTEGRATIONSPERIODEN

Kommunen har helt overordnet ansvaret for boligplacering af nyankomne flygtninge, der er visiteret til den pågældende kommune, integrationsprogrammer for flygtninge og familiesammenførte, udbetaling af integrationsydelse, udbetaling af hjælp i særlige tilfælde og koordinering i forhold til den øvrige integrationsindsats i kommunen.

Indkvartering og bolig:

Efter integrationsloven **skal** kommunen anvise en permanent bolig til nyankomne flygtninge, når det er muligt. Ved anvisning af permanente boliger til flygtninge skal kommunen vurdere flygtninges behov i forhold til andre boligsøgendes behov. I denne vurdering indgår kvaliteten af den midlertidige indkvartering og integrationssigtet bag lovens boligregler.

Har kommunen ikke fundet et permanent boligtilbud ved ankomsten i kommunen, **skal** den sørge for midlertidig indkvartering. Har en kommune anvist en permanent bolig, har den opfyldt sin forpligtelse efter integrationsloven, selv om flygtningen takker nej til den anviste bolig. Integrationsloven

giver ikke ret til at vælge imellem flere boligtilbud. Men kommunen **kan** inddrage flygtningen i de kommunale overvejelser omkring en boligløsning, inden tilbuddet gives.

En kommune er ikke forpligtet til at anvise en bolig til familiesammenførte, da de forventes at tage ophold hos den, som de er familiesammenført til. Kommunen **kan** vælge at tage højde for en senere familiesammenføring i deres boliganvisning af en anvist flygtning.

Kommunen er ikke forpligtet til at anvise en bolig til en person, der skifter opholdsgrundlag fra fx familiesammenført til flygtninge efter integrationsloven. Den pågældende må derfor skaffe en bolig på lige fod med andre boligsøgende. Kommunen **kan** vælge at anvise en bolig efter de almindelige boligregler.

Kommuner må ikke anvise en bolig i de såkaldte ghettoområder. Der er ikke eksplicite krav til den permanente boligs kvalitet, indretning, størrelse og beliggenhed. Men den anviste bolig skal være lovlig til beboelse. Herudover skal den anviste boligs husleje være til at betale for flygtningen. Boligen behøver ikke være en selvstændig bolig, og kommunen kan henvise en flygtning til en delebolig som permanent løsning. Ved anvisning til bofællesskab bør kommunen dog tage hensyn til køn, alder m.v. og vurdere, om personen er egnet til at indgå i et fællesskab.

Flygtninge kan søge om boligsikring til den anviste bolig. Anvise kommunen en dyr bolig, hvor huslejen overstiger halvdelen af husstandsindkomsten, **skal** kommunen give fuld boligstøtte efter lov om individuel boligstøtte. Endvidere kan kommunen bevillige "særlig støtte" til høje boligudgifter og/eller til familier med stor forsørgerbyrde. Bemærk dog, at der er et særligt lavere loft over denne ydelse for integrationsydelsesmodtagere. Bemærk også reglerne om kontanthjælpsloft og 225 timers-reglen også gælder for modtagere af integrationsydelse. Det kan få betydning for både udbetaling af boligsikring og den særlige støtte til boligudgifter.

Kommunal hjælp ved ankomsten

Der er ingen specificerede regler om, hvordan en kommune praktisk skal tage imod, når nye flygtninge ankommer. Nogle kommuner gør meget ud af selve modtagelsen (fx mad i køleskabet, møbler, udstyr, en mentor, vejledning om boligen og lokalområdet), og andre kommuner mindre. Nogle kommuner henter ved stationen, og andre gør ikke. Så ved ankomst og modtagelse kan der i praksis være meget forskel på støtten fra henholdsvis kommunale og frivillige kræfter. En eventuel diskussion eller uenighed om, hvad man kan forvente af en kommune her, og hvordan arbejdsfordelingen skal være mellem frivillige og kommunalt ansatte ved ankomsten, kan altså ikke tages ud fra paragraffer. Diskussionen må tages ud fra rimelighed, samarbejdsrelationer, frivilliges ressourcer og hvad der er mest hensigtsmæssigt.

Økonomisk hjælp til etablering i boligen

En flygtning **kan** få økonomisk hjælp fra kommunen til at dække udgifter ved at anskaffe møbler, køkkenudstyr og andet til boligen. Det sker efter regler i integrationslovens kapitel 6 om hjælp i særlige tilfælde (integrationslovens § 35 om enkeltudgifter). Der kan ydes hjælp til rimeligt begrundede udgifter, såfremt udgifterne vil vanskeliggøre den pågældendes og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden. Normalt skal udgiften herudover være uforudset, men det kan der undtages fra, når udgiften er af afgørende betydning for familiens livsførelse. Flygtninge vil normalt blive undtaget

fra dette krav. De har typisk ikke haft mulighed for forudgående opsparing. Økonomisk hjælp til møbler mv. ydes på grundlag af en konkret individuel vurdering. Mange kommuner har interne retningslinjer med vejledende rådighedsbeløb og lister over hvilke udgifter, der kan ydes hjælp til. Disse retningslinjer må imidlertid ikke betyde, at der undlades en konkret individuel vurdering af flygtningens økonomiske formåen og rimeligheden i en udgift. Den anden vej rundt kan flygtninge så heller ikke slå op i en lovbestemt facitliste for, hvor meget og til hvad, der skal ydes støtte. Det er fx ikke lovstridigt at henvise til at anskaffe genbrugsmøbler.

Hjælp til betaling af boligindskud og den løbende boligsikring ydes efter reglerne i lov om individuel boligstøtte, hvor der er et særligt kapitel 11 om lån til betaling af indskud til flygtninge.

Flytning

En flygtning **kan** fortsætte sin deltagelse i et integrationsprogram i en anden kommune, hvis denne kommune godkender at overtage ansvaret for programmet. Bemærk, at det er vigtigt at kontakte tilflytningskommunen og få dem til at overtage ansvaret inden man flytter.

Tilflytningskommunen er ikke forpligtet til at anvise en bolig efter integrationsloven, når en flygtning flytter fra en kommune til en anden. Det gælder uanset om kommunen overtager integrationsansvaret, og den pågældende flygtning ikke har fået anvist en permanent bolig i den oprindelige kommune. Det gælder dog ikke, hvis flytningen skyldes ganske særlige personlige forhold hos flygtningen, herunder hvis flytning er nødvendiggjort af alvorlig behandlingskrævende sygdom. Der er her tale om en snæver undtagelse.

Overtages ansvaret for integrationsprogrammet af den nye kommune, så **skal** den også yde evt. forsørgelseshjælp som fx integrationsydelse, hvis den pågældende er berettiget til ydelsen.

Den nye kommune **skal** overtage ansvaret, hvis flytningen er af væsentlig betydning for den pågældendes integrationsforløb (nødvendigt for at varetage et arbejde), eller hvis særlige personlige forhold taler for det (tungtvejende hensyn).

Hvis tilflytningskommunen ikke vil overtage ansvaret, kan konsekvenserne - udover manglende mulighed for deltagelse i et integrationsprogram - være nedsættelse eller ophør af integrationsydelsen. Tilflytningskommunen **skal** dog fortsat tilbyde danskundervisning.

Et afslag på overtagelse af integrationsansvaret kan påklages til Ankestyrelsen jf. integrationsloven § 53, stk. 2.

Kommunen **skal** altså kun anvise den første permanente bolig. Hvis flygtningens boligbehov efterfølgende ændrer sig fx ved familiesammenføring eller flytning til en anden kommune, så er kommunen ikke efter integrationsloven forpligtet til at anvise en ny bolig.

Kommunen er ikke forpligtet til at finde en permanent bolig inden for en bestemt frist, og kommunen er ikke forpligtet til at sætte opgaven med at finde permanente boliger til flygtninge over behovet for at finde boliger til andre borgere med behov for hjælp.

En kommune **kan** efter økonomisk behov yde hjælp til flytning, som forbedrer bolig- eller erhvervsforhold. Kommunen kan også yde hjælp til flytning fra en bolig med en boligudgift, der overstiger flytningens økonomiske formåen (integrationslovens § 39). Ved flytning til en bolig i en anden kommune betales hjælpen af fraflytningskommunen. Det er en forudsætning, at tilflytningskommunen accepterer at overtage integrationsansvaret.

Integrationsprogram, integrationskontrakt og helbredsmæssige vurderinger

Integrationslovens regler om integrationsprogrammets varighed, indhold og form samt reglerne om helbredsmæssig vurdering blev ændret i foråret 2016. Der er tale om omfattende ændringer med et stærkere fokus på beskæftigelse.

Integrationsprogram og integrationskontrakt:

Kommunen **skal** tilbyde voksne flygtninge og familiesammenførte et integrationsprogram. Programmet er i første omgang 1 år men kan forlænges op til 5 år (efter kommunens overtagelse af integrationsansvaret).

For modtagere af integrationsydelse skal programmet indeholde både danskuddannelse og beskæftigelsesrettede tilbud. Programmet skal påbegyndes snarest muligt og senest 1 måned efter kommunens overtagelse af integrationsansvaret. Kommunen skal ikke men **kan** tilbyde mindreårige uledsagede flygtninge et integrationsprogram.

Programmet skal tilrettelægges med henblik på hurtigst mulig ordinær beskæftigelse og selvforsørgelse. Kommunen **skal** så vidt muligt inden for 2 uger og senest ved integrationsprogrammets begyndelse give udlændinge på integrationsydelse et såkaldt virksomhedsrettet tilbud dvs. enten virksomhedspraktik eller ansættelse med løntilskud.

For jobparate udlændinge skal virksomhedstilbuddet have et gennemsnitligt omfang på mindst 15 timer om ugen. For aktivitetsparate udlændinge skal timetallet afgøres efter en individuel vurdering. Varigheden af tilbud om virksomhedspraktik er som udgangspunkt 4 uger for de jobparate og 13 uger for de aktivitetsparate.

Den virksomhedsrettede indsats **skal** være kontinuerlig. For jobparate udlændinge må der derfor maksimalt være 6 uger mellem de virksomhedsrettede tilbud. For aktivitetsparate kan de virksomhedsrettede tilbud omfatte forberedende forløb til virksomhedstilbud. Kommunen kan undlade at give et virksomhedsrettet tilbud, hvis det er åbenbart, at udlændingen ikke er i stand til at deltage i tilbuddet.

Kommunen **skal** vurdere om en udlænding er jobparat eller aktivitetsparat 3 måneder efter overtagelsen af integrationsansvaret. I de første 3 måneder **skal** kommunen anse en udlænding for at være jobparat, med mindre det er åbenbart, at den pågældende ikke kan deltage i virksomhedspraktik eller løntilskud.

Inden for den første måned **skal** kommunen i samarbejde med udlændingen udarbejde en såkaldt integrationskontrakt. Kontrakten skal beskrive beskæftigelses- og uddannelsesmål og beskrive tilhørende aktiviteter i integrationsprogrammet. Kontrakten skal herudover angive, hvilken forvaltning i kommunen, der er ansvarlig for at koordinere integrationsindsatsen for den enkelte.

Kommunen **skal** i forbindelse med udarbejdelsen af kontrakten oplyse om mulighederne for at få foretaget en formel vurdering af udlændingens uddannelseskvalifikationer (jf. loven om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.).

Efter den 5-årige periode under integrationsloven skal en eventuelt fortsat indsats gennemføres efter reglerne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

For en gennemgang af muligheder økonomisk hjælp herunder den løbende integrationsydelse henvises til notatet *OVERSIGT – MULIG ØKONOMISK HJÆLP TIL FLYGTNINGE OG DERES FAMILIE*.

Udgifter ved deltagelse i integrationsprogrammet:

Efter integrationslovens § 23f kan en kommune yde hjælp til nærmere bestemte dokumenterede og rimelige udgifter, som skyldes deltagelse i integrationsprogrammet.

De udgifter, der kan dækkes efter integrationslovens § 23f, kan være transport, værktøj og arbejdsbeklædning, helt særligt undervisningsmateriale samt egenbetaling ved ophold på højskoler. Kommunen skal i forbindelse med ydelsen af denne hjælp vurdere, om de pågældende har mulighed for selv at afholde udgiften. Vurderingen af egenbetalingsevnen skal dog ikke foretages, hvis det drejer sig om rimelige transportudgifter, som skyldes deltagelse i integrationsprogrammet, for udlændinge, der modtager integrationsydelse.

Når reglerne siger individuel konkret vurdering, må en kommune godt have interne vejledende retningslinjer, men de må ikke have en fast facitliste. I praksis er der forskel kommunerne imellem både i forhold dækning af sådanne deltagelsesudgifter og generelt i forhold til ydelse af hjælp ud over integrationsydelse, såkaldt hjælp i særlige tilfælde (integrationslovens kapitel 6: enkeltudgifter, sygebehandling, flytteudgifter m.v.). Der kan klages over sådanne kommunale afgørelser. Men ligesom kommunen ikke må træffe afgørelser ud fra en fast facitliste, kan den anden part, flygtninge, heller ikke slå op i en facitliste og se, om der truffet en korrekt afgørelse. Der **skal** argumenteres konkret ud fra den enkeltes økonomiske situation og udgiftens karakter.

Helbredsmæssig vurdering:

Kommunen **skal** snarest muligt og inden 6 måneder fra overtagelsen af integrationsansvaret tilbyde en helbredsmæssig vurdering (både fysiske og psykiske problemer) til flygtninge, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 8 (kvoteflygtninge/FN-flygtninge).

Til øvrige flygtninge **kan** kommunen give tilbud om helbredsmæssig vurdering, hvis kommunen efter konkret vurdering skønner, at der er behov for en nærmere afdækning af den pågældendes helbredsforhold. For familiesammenførte **kan** kommunen efter konkret vurdering beslutte at tilbyde en helbredsmæssig vurdering.

Den enkelte flygtning eller familiesammenførte bestemmer selv, om de vil tage imod et tilbud om helbredsmæssig vurdering. Tilbuddet skal stå åbent i hele integrationsperioden, selv om flygtningen vælger at sige nej tak i første omgang.

Den helbredsmæssige vurdering skal gennemføres af en læge og indeholde vurdering af behovet for videre udredning eller behandling.

2. HJÆLP I FORBINDELSE MED FAMILIESAMMENFØRING

Hjælp til ansøgning om familiesammenføring?

Det står ingen steder i integrationsloven, at kommunerne skal hjælpe med en ansøgning om familiesammenføring (udfylde skemaet etc.). Kommuner har en generel vejledningsforpligtelse, som med god vilje kan omfatte en meget generel vejledning omkring familiesammenføring. Men det er udlændingemyndighederne, dvs. Udlændingestyrelsen, som har den klare vejledningsforpligtelse i forhold til udlændingeloven.

De fleste kommuner hjælper ikke med ansøgningsskemaet - og de er heller ikke forpligtet til det. Det er en ret almindelig opgave for Dansk Flygtningehjælps frivillige rådgivere og andre frivillige at hjælpe radsøgende igennem skemaet. Frivillige påtager sig under alle omstændigheder ikke en lovbunden kommunal opgave ved at hjælpe med skemaet.

Hjælp til nye familiesammenførte (når tilladelsen er givet)?

Rejsen til Danmark:

Der har tidligere været en mulighed for at få hjælp til betaling af flybilletter ved familiesammenføring til flygtninge i DK. Der har været en særlig statslig bevillingsramme til formålet. Ordningen blev imidlertid afskaffet i 2016. Dermed er der ikke længere mulighed for offentlig støtte til rejseudgifter for ægtefæller, der har fået tilladelse til familiesammenføring med flygtninge i Danmark.

Modtagelse og registrering ved ankomsten:

Der er ikke en tidsregel for en kommunes registrering af en ny borger. Det vil normalt kræve lidt tid for en kommune at indkalde og arrangere et møde. Det kan være en god idé, hvis familien selv booker en tid hos kommunen, når de kender ankomsttidspunktet for en familiesammenført. Integrationsprogrammet for den familiesammenførte skal påbegyndes senest 1 måned efter familiesammenføringen.

Bolig ved familiesammenføring?

Der kan være behov for en anden og større bolig end den, der først er blevet anvist til en flygtning, hvis der efterfølgende kommer ægtefælle og børn til landet. Kommunen er efter integrationsloven ikke forpligtet til at anvise en ny og større bolig ved efterfølgende familiesammenføring, da det forventes, at familien bor hos den herboende flygtning, som de er blevet familiesammenført med.

En del kommuner tager dog højde for situationen og anviser en bolig i to omgange eller venter med at anvise den permanente bolig til familiesammenføringen er gået igennem. Det kan her være hensigtsmæssigt for kommunen at fokusere på den samlede families behov, barnets tarv og integrationsforløbet som helhed. Selv om kommunen ikke har en beskrevet skal-opgave her, er det både **muligt** og tilladt at anvise en egnet bolig, når hele familien er samlet. Det kan gøres som led i kommunens varetagelse af den almindelige boligsociale opgave.

Økonomisk hjælp til familiesammenførte:

Hvis en familiesammenført til en flygtning ikke har formue eller egen indkomst fra opholdslandet, eller ægtefællen ikke har en erhvervsindkomst, som er tilstrækkelig til at forsørge familien, vil den pågældende have ret til forsørgelseshjælp. Men forsørgelseshjælp udbetales bagud, normalt tidligst 1 måned efter første henvendelse i kommunen. Det fremgår af lov om aktiv socialpolitik (§ 13b).

Kommunen kan yde op til 1 måneds engangshjælp til personer, indtil de har ret til en hel måneds integrationsydelse. Engangshjælpen ydes fra ansøgningstidspunktet, og indtil den pågældende får udbetalt integrationsydelse. Det vil typisk gælde familie til flygtninge, at der udbetales en midlertidig forsørgelsesyndelse (engangshjælp). Det fremgår af lov om aktiv socialpolitik (§ 25a). Engangshjælpen er normalt ikke tilbagebetalingspligtig, selv om den forudbetalte engangshjælp og den bagudtalte efterfølgende forsørgelseshjælp i princippet dækker samme periode. Engangshjælpen base- res i øvrigt på forventet rådighed (altså opfyldelse af rådighedsforpligtelsen). Som systemet er indrettet, er det normalt kun en meget kort periode, hvor den familiesammenførte ikke får berettiget hjælp.

3. BØRN - INSTITUTION OG SKOLE

Kommunerne **skal** sørge for *daginstitutionspladser*, og dette ansvar løftes ikke ved at bede frivillige om at passe børn, mens forældre deltager i aktiviteter tilbudt af kommunen – uanset om dette giver mening i en konkret situation. Nogle gange kan pasning af børn være en meningsfuld frivillig aktivitet, men den kan ikke erstatte kommunens forpligtelse i forhold til at sikre daginstitutionsdækning.

Kommunerne **skal** tilbyde *skolegang* for børn i den skolepligtige alder. Der er ikke angivet en præcis tidsfrist for, hvornår børn skal starte i skole efter ankomsten til Danmark. Men efter dansk lovgivning (og Børnekonventionen) har alle børn ret til skolegang, så det skal ske så hurtigt som overhovedet muligt. Der skal tælles dage og ikke uger eller måneder.

Kommunerne har ikke pligt til at tilbyde *modersmålsundervisning* til andre end EU-borgere, men de **kan** vælge at gøre det.

Der er på grundlag af folkeskolelovgivningen *forskellige* løsningsmuligheder i forhold til kommuner- nes konkrete tilrettelæggelse af undervisningen, herunder oprettelse af modtageklasser og undervisning i dansk som andetsprog. En ny lov fra foråret 2016 giver kommunen mulighed for at etablere særlige tilbud om grundskoleundervisning til udenlandske børn og unge. Skoletilbud efter denne lov ligger uden for folkeskolens rammer (timetal, fagrække, kvalifikationskrav til lærere m.v.), men skal stå mål med, hvad der almindelig kræves i folkeskolen.

Hvad enten det foregår i folkeskoleregiet eller uden for folkeskoleloven, skal undervisningen altså tilrettelægges med hensyntagen til de særlige behov. Der er ikke en udtømmende, fast og præcis angivelse af, hvordan kommunerne skal løfte undervisningsopgaven i forhold til børn med flygtningebaggrund og andre tosprogede elever.

4. TOLKNING OG DIGITAL KOMMUNIKATION MED DET OFFENTLIGE?

Der findes ikke en egentlig ret til tolkning for den enkelte flygtning i lovgivningen.

Man kan henvise til de generelle retningslinjer i forvaltningsloven omkring en kommunes vejledningsforpligtelse. En forvaltningsmyndighed skal efter de vejledende retningslinjer sikre sig, at myndigheden er i stand til at forstå borgeren og omvendt. Det kræver efter omstændighederne, at der stilles tolkebistand til rådighed.

Man kan også henvise til lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (§ 10), hvorefter en myndighed har pligt til at sørge for, at sager er tilstrækkeligt oplyste. I følge retssikkerhedsloven (§ 4) er myndighederne også forpligtede til at tilrettelægge arbejdet, så borgeren har mulighed for at medvirke.

Generelt set kan man sige, at ifølge forvaltningslovens § 7 så skal de offentlige myndigheder i fornødent omfang yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde, hvilket bl.a. indebærer at sørge for og betale for tolkebistand, når en person ikke behersker det danske sprog tilstrækkeligt godt.

I bekendtgørelse om indledende helbredsundersøgelse af nyankomne flygtninge og familie til flygtninge (BEK nr. 979 af 28.6.2016) står der, at samtaler og undersøgelser **skal** gennemføres med den fornødne kvalificerede tolkebistand, og at tolkeopgaven ikke kan overlades til nærmeste familiemedlemmer.

Efter sundhedslovens § 50 **skal** kommunen yde gratis tolkebistand til personer, som har behov herfor i forbindelse med behandling hos alment praktiserende læge, speciallæge og sygehusbehandling.

Der er fremsat et nyt lovforslag, som indebærer, at der indføres et gebyr på fremmedsprogstolkning i sundhedsvæsenet for personer, der har boet i Danmark i mere end 3 år. Der indføres samtidig egenbetaling for personer, der fravælger den tolk, som sundhedsvæsenet tilbyder.

Ifølge lovforslaget bemyndiges sundhedsministeren til at fastsætte nærmere regler vedrørende betaling af gebyr og fravigelse for betaling af gebyr på grund af fx alder, nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der medfører, at den pågældende ikke er i stand til at tilegne sig, oppebære og anvende tilegnede danskundskaber. Det samme gælder i forhold til forældre, som i forbindelse med behandling af et barn, har behov for tolkebistand.

Hvis lovforslaget vedtages træder de nye regler i kraft pr. 1. juli 2018.

I forhold til det voksende krav om tvungen *digital kommunikation* med offentlige myndigheder skal man være opmærksom på, at digitaliseringslovgivningen har regler om, at der skal kunne dispenseres fra kravet om digital kommunikation fx hvis borgeren har sproglige vanskeligheder. Det fremgår også, at kommunen **skal** assistere borgere, der ikke selv kan magte at udfylde digitale ansøgningskemaer etc. Uanset den kommunale pligt til at hjælpe her, kan man selvfølgelig som hjælpsom frivillig give en håndsækning ved den digitale kommunikation.

Sine Hav, Integrationsfaglig konsulent, Dansk Flygtningehjælp